

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

1 B

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Modern imperialisme is een tijd waarin/een ontwikkeling waarbij Europese mogendheden hun macht in overzeese gebieden/koloniën gingen uitbreiden (om politieke macht en/of economische redenen, namelijk behoefte aan grondstoffen en afzetmarkten als gevolg van de industrialisatie) 1
- Een minister van Koloniën werd nodig gevonden, omdat de overzeese gebieden vanuit Nederland bestuurd moesten worden / omdat het gezag over de Nederlandse koloniën (onder andere Indonesië en Suriname) een belangrijke rol speelde in de economische ontwikkeling (van Nederland) / omdat de exploitatie van de kolonie moest worden geïntensiveerd / om nog meer koloniën/overzeese gebieden te veroveren 1

3 A

4 maximumscore 2

- recht: 2 (= recht van budget) 1
- begrip: c (= ministeriële verantwoordelijkheid) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken:

- voorbeeld uit de bron (een van de volgende): 1
 - School met den Bijbel
 - Op zondag wordt niet getekend
 - dat er (door de protestanten) actie gevoerd wordt tegen de onderwijswet
- weinig kans op basis van de Grondwet van 1848, omdat de koning geen/weinig politieke macht heeft / omdat de ministers verantwoordelijk zijn 1

6 A

7 D

8 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- omdat het kiesrecht (op dat moment / nog steeds) gekoppeld is aan het vermogen/inkomen/de rijkdom van een man / er sprake is van censuskiesrecht
- omdat rijke mensen/kapitalisten het stemrecht tegenhouden
- dat arme mensen/arbeiders niet genoeg geld hebben om het kiesrecht te verkrijgen
- omdat het kapitalisme de democratie tegenhoudt/de arbeiders het stemrecht ontzegt
- omdat met de tekening kritiek geleverd wordt op het censuskiesrecht / gepleit wordt voor het algemeen kiesrecht

9 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De bron hoort bij periode 2 (= tussen 1848 en 1919), omdat in de tekening (alleen mannelijke) arbeiders zijn afgebeeld die algemeen kiesrecht willen bereiken (terwijl er op dat moment censuskiesrecht was).

Opmerking

Alleen als na periode 2 een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

- 10 maximumscore 2**
- doel: dit soort posters werd gemaakt om soldaten te werven/rekruteren 1
 - Met de zin wordt bedoeld: de aanval (in 1914) van Duitsland/het Duitse leger op België / de uitvoering van het Von Schlieffenplan / het gewelddadige optreden van het Duitse leger in België / het schenden van de neutraliteit van België 1
- 11 maximumscore 2**
- Voorbeeld van een juist antwoord is:
- Een totale oorlog is dat de hele samenleving deel uitmaakt/in dienst staat van de oorlog/doordrongen is van de oorlog 1
 - De puntzak past bij een totale oorlog, omdat ook kinderen een doelgroep vormden voor propaganda / omdat kinderen (door ze af te beelden als soldaten) onderdeel worden van/betrokken worden bij de oorlog 1
- 12 B**
- 13 C**

Het Interbellum (1918-1939)

- 14 maximumscore 1**
de Dolkstootlegende
- 15 maximumscore 2**
- Voorbeeld van een juist antwoord is:
- economische ontwikkeling: (toenemende) inflatie / (het ontstaan van) ruilhandel / (toenemende) schaarste / crisis 1
 - bepaling uit het Verdrag van Versailles: de herstelbetalingen 1
- 16 maximumscore 1**
- Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:
- De economie kon zich herstellen (en de herstelbetalingen konden weer betaald worden).
 - Frankrijk/België zou zich terugtrekken uit het Ruhrgebied/zou de vorderingen stopzetten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het was een schande voor de nationale eer/trots (van Duitsland).
- Duitsland werd afhankelijk(er) van de Verenigde Staten/het buitenland/buitenlands(e) geld/investeringen.
- Het zou het vertrouwen in de Republiek van Weimar herstellen/de democratie teveel steunen.
- Door het plan te accepteren, werd het Verdrag van Versailles bevestigd.
- De herstelbetalingen werden niet afgeschaft.

18 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De foto past bij de politieke situatie in Duitsland in 1933, want toen was/kwam Hitler/de NSDAP aan de macht (en werd het normaal gevonden dat leden van de SA de politie (openlijk) hielpen/vergezelden).

Opmerking

Alleen als na 'in 1933' een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

19 C

20 B

21 maximumscore 2

- 2 (= collectivisatie) 1
- 3 (= planeconomie) 1

22 maximumscore 1

2 (= indoctrinatie) en 3 (= showprocessen)

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- vanwege de (te harde) (straf)bepalingen in het Verdrag van Versailles
- vanwege de behoefte aan meer grondgebied/Lebensraum
- vanwege toenemende nationalistische/superieure gevoelens in Duitsland
- vanwege revanche-/wraakgevoelens als gevolg van het verlies tijdens de Eerste Wereldoorlog
- vanwege de Duitssprekende minderheden in andere landen / Heim ins Reich
- vanwege een goedwerkend systeem van propaganda/indoctrinatie/ censuur van de nazi's

Door de tijd heen

24 maximumscore 2

Eerst 2, dan 4, daarna 5, vervolgens 1 en ten slotte 3.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

25 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De bron past bij een totalitaire staat, omdat Rijkscommissaris Seyss-Inquart / de hoogste vertegenwoordiger van het Duitse gezag / de nationaal-socialistische bezetter wil dat de eindexamens in lijn zijn met de ideologie van het nationaal-socialisme.

26 B

27 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Joden moeten (verplicht) een davidster/Jodenster dragen.
- Joden moeten (verplicht) wonen in een eigen wijk/Jodenwijk / worden afgezonderd van de andere Amsterdammers.

28 B

Vraag	Antwoord	Scores
29	D	
30	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Het Nederlandse concentratiekamp is Westerbork De onbekende bestemming is Auschwitz (of de naam van een ander vernietigingskamp) / een werkkamp/vernietigingskamp 	1 1
31	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat de verspreiding van het pamflet moedig genoemd kan worden, omdat het pamflet (in nazi-Duitsland) niet in het openbaar gepubliceerd en verspreid kon/mocht worden vanwege de censuur / omdat vrijheid van drukpers ontbrak in 1943/tijdens de Tweede Wereldoorlog / omdat kritiek op de NSDAP/Hitler als een ernstig misdrijf beschouwd werd (waarop een zware straf/de doodstraf stond).	
32	maximumscore 1	
	vrijheid van meningsuiting / vrijheid van drukpers	
33	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> gebeurtenis: de invasie van Normandië / D-Day (op 6 juni 1944) onmogelijk, want hierdoor was er sprake van een tweede front/een tweefrontenoorlog (of een omschrijving daarvan) tegen Duitsland (waardoor Duitsland niet (meer) kon winnen/zou gaan verliezen/een Duitse overwinning onmogelijk was geworden) 	1 1
34	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het doel was te voorkomen dat de Duitsers goederen en militairen konden vervoeren (waardoor operatie Market Garden zou kunnen mislukken) De stakers liepen groot gevaar vanwege strafmaatregelen/wraak van de Duitsers 	1 1

Door de tijd heen

35 maximumscore 2

Bij gebeurtenis 1 hoort b (= 1941).

Bij gebeurtenis 2 hoort f (= 1945).

Bij gebeurtenis 3 hoort c (= 1942).

Bij gebeurtenis 4 hoort a (= 1940).

Bij gebeurtenis 5 hoort e (= 1944).

indien vijf antwoorden juist

2

indien vier of drie antwoorden juist

1

indien minder dan drie antwoorden juist

0

Europa en de wereld (1945-1989)

36 maximumscore 2

zin 1: invloedssferen

zin 2: oosten

zin 3: het IJzeren Gordijn

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

37 A

38 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- het bevorderen van Europese samenwerking (tussen met name West-Duitsland en Frankrijk) door middel van economische samenwerking
- het versnellen van de wederopbouw van Europa / het verbeteren van de werkgelegenheid/welvaart in Europa
- betere controle op de grondstoffen, zoals kolen en staal (nodig voor de wapenindustrie) / het voorkómen van (een nieuwe wereld)oorlog (in Europa) / het bevorderen van vrede in Europa
- voldoen aan de voorwaarden die de Verenigde Staten stelden bij economische samenwerking/het Marshallplan

per juist antwoord

1

39 maximumscore 1

de Cubacrisis

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

40 C

41 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- De Verenigde Staten waren een belangrijke (militaire/economische/politieke) bondgenoot van Nederland (onder andere in de NAVO).
- De Verenigde Staten hadden Nederland bevrijd aan het eind van de Tweede Wereldoorlog.
- De Verenigde Staten hadden Nederland met het Marshallplan (economisch) gesteund.
- De Verenigde Staten beschermden (door de plaatsing van kernwapens) Nederland/het vrije Westen tegen het communisme.

per juist antwoord

1

42 B

43 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de val van de Berlijnse Muur.

Door de tijd heen

44 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Vóór 1991 waren de communisten (die tegen de tsaar waren) aan de macht.
- Vóór 1991 was de tsaar de vijand van het communisme / stond de tsaar symbool voor ongelijkheid/corruptie/dictatuur in Rusland (terwijl de communisten juist gelijkheid wilden).
- Het communisme was atheïstisch / de tsaar was christelijk/gelovig/het hoofd van de (Russisch-orthodoxe) kerk.

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

45 C

46 D

Door de tijd heen

47 maximumscore 2

Bij organisatie 1 hoort periode d (1990-heden)

Bij organisatie 2 hoort periode b (1918-1939)

Bij organisatie 3 hoort periode c (1945-1990)

Bij organisatie 4 hoort periode b (1918-1939)

Bij organisatie 5 hoort periode a (1848-1914)

indien vijf antwoorden juist

2

indien vier of drie antwoorden juist

1

indien minder dan drie antwoorden juist

0

48 maximumscore 2

Eerst 3, dan 1, daarna 2, vervolgens 4 en ten slotte 5.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Bronvermeldingen

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 30 juni 2021.

- bron 1 naar: Anderhalve eeuw gereformeerden 1834-1984, Kampen 1984, pag. 74.
- bron 2 <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=urn:gvn:IISG01:ADV10695958>
- bron 3 P. Moeyes, De zwaardjaren. De verbeelding van het westelijk front 1914-1918, Amsterdam 2017, pag. 98.
- bron 4 <https://dhm.de>
- bron 5 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
- bron 6 naar: https://www.1000dokumente.de/pdf/dok_0026_dol_de.pdf
- bron 7 <https://vintagenewsdaily.com/february-25-1923-a-load-of-bread-in-berlin-cost-2000-marks-historical-photos-of-germany-in-the-era-of-hyperinflation/>
- bron 8 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_102-14381,_Berlin,_Polizeipatrouille_am_Wahltag.jpg
- bron 9 Gerhard E. Stoll, 'Gebete in publizistischer Umgestaltung', Publizistik 3 (1958) 346.
- bron 10 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021. Gebruikte gegevens afkomstig van https://nl.wikipedia.org/wiki/Economie_van_de_Sovjet-Unie
- bron 11 naar: O. Figes, Fluisteraars. Leven onder Stalin. Nieuw Amsterdam, 2007, p. 286-287.
- bron 12 foto 1: <https://historyimages.blogspot.com/2009/12/ww2-germany-takes-over-sudetenland.html>
foto 2: BArch BILD 183-R43432/Bundesarchiv.de
foto 3: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_146-1974-132-33A,_Warschau,_Parade_vor_Adolf_Hitler.jpg
foto 4: <https://www.spiegel.de/fotostrecke/fruehe-reklamestrategien-fotostrecke-106782.html>
foto 5: BArch B 145-BILD-P046281/Bundesarchiv.de
- bron 13 naar: Nationaal Archief, inventaris 12.14.37 Archief van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming: Afdeling Kabinet , 1940-1945, Archiefbestanddeel 7-543.
- bron 14 Collectie Verzetsmuseum Amsterdam - K.F.H. Bönnekamp
- bron 15 <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=urn:gvn:NIOD01:48033>
- bron 16 <https://hdl.handle.net/21.12133/B00485D88AD940D380ACB0F3C8D4BBBE>
- bron 17 naar: Philip Mechanicus, In Depot, Hilversum 2019, pag. 8-15.
- bron 18 naar: <https://www.tracesofwar.nl/articles/1363/Zesde-pamflet-van-Die-Weisse-Rose-02-1943.htm>
- bron 19 naar: <http://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/ronald-reagan/>
- bron 20 naar: G. Mak, In Europa. Reizen door de twintigste eeuw, Amsterdam 2005, pag. 970.
- bron 21 S. van Walsum, 'Corona versnelt leegloop uit kerk met bijna tien jaar', Volkskrant (13-09-2020)
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/corona-versnelt-leegloop-uit-kerk-met-bijna-tien-jaar-de-vraag-die-nu-gonst-is-zijn-we-nu-niet-alles-kwijt~b415de38/>
- bron 22 lied 1: naar: A.C. de Beer e.a., Studiegids voor het centraal schriftelijk eindexamen geschiedenis en staatsinrichting 1992 voor Ibo/mavo, Amsterdam 1991, pag. 71. lied 2: Stalingrado door Stormy Six, <https://lyricstranslate.com/en/stalingrado-stalingrad.html-1>
lied 3: <https://www.songteksten.nl/songteksten/44144/iron-maiden/paschendale.htm> lied 4: <https://www.songteksten.nl/songteksten/12225/elton-john/nikita.htm>
lied 5: An Open Letter to NYC – The Beastie Boys
<https://www.songteksten.nl/songteksten/48221/beastie-boys/an-open-letter-to-nyc.htm>